

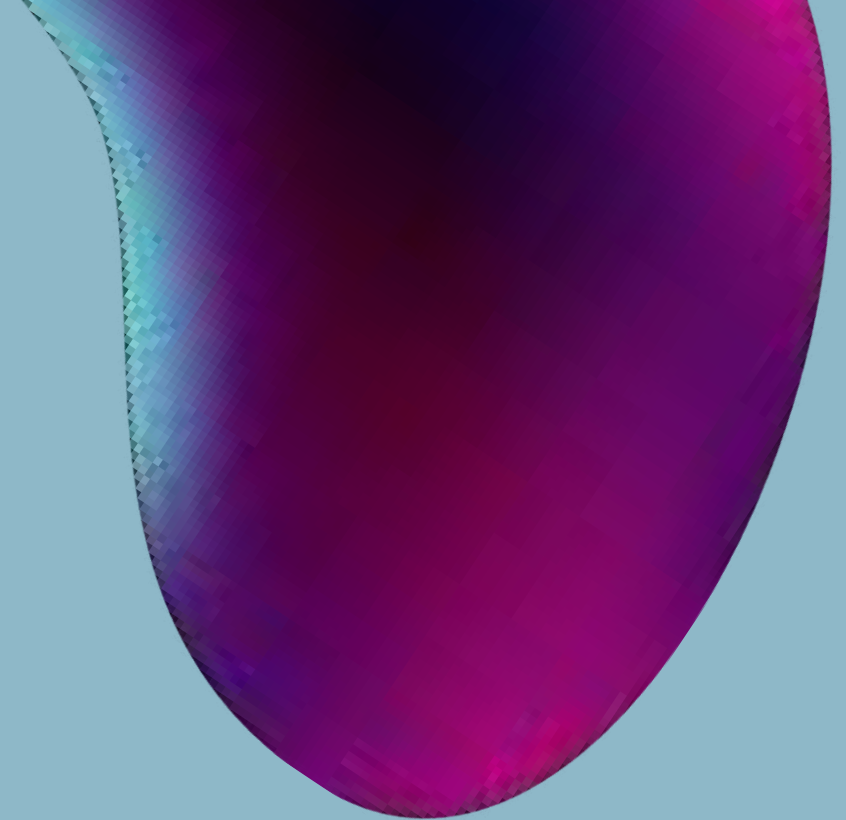
Een snoezelmindset binnenbrengen in de kinder- en jeugdpsychiatrie

Thirsa Van Dongen - Charlotte Bogaerts - Yelena Jacoby

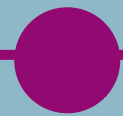
zna
UKJA

Universiteit
Antwerpen

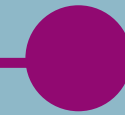
Overzicht

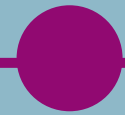
Inleiding

Snoezelmindset

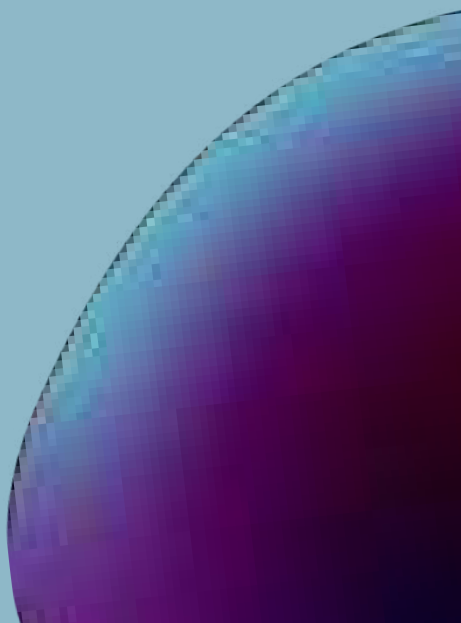
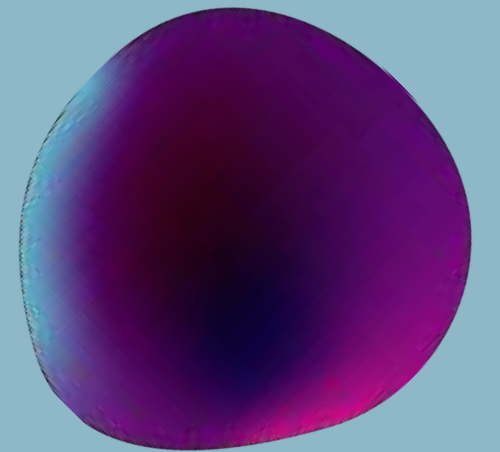
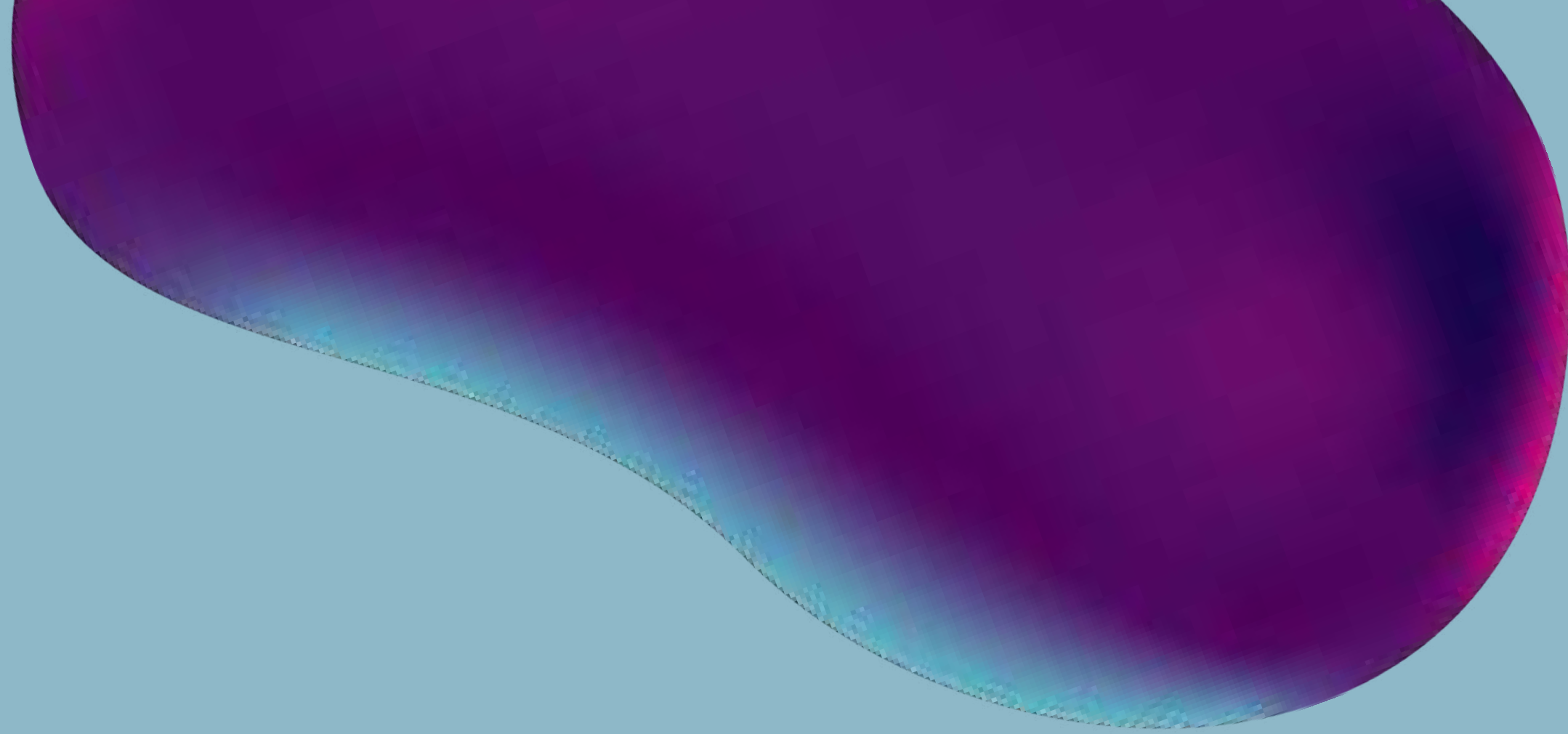

Onderzoek

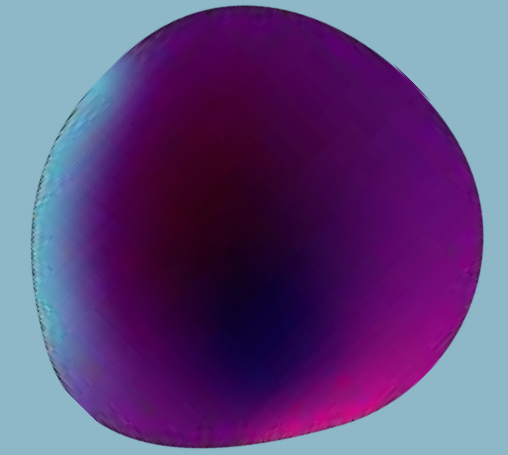

Praktijk

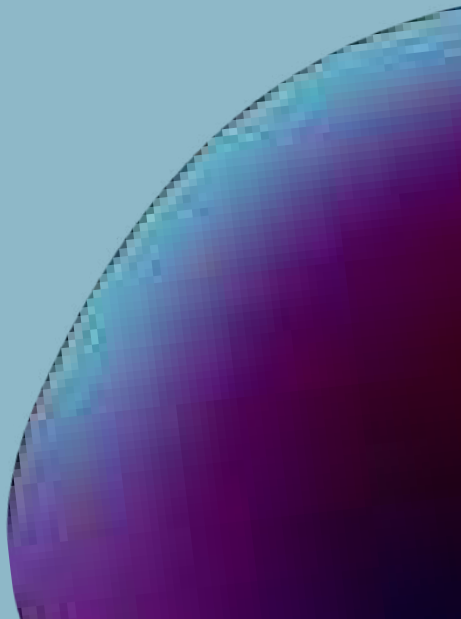
Inleiding

Inleiding (1)

- Idee ontstaan vanuit werkgroep agressiebeleid
- Snoezelruimte geïnstalleerd zonder veel voorkennis
- Weinig literatuur
 - Effecten die we wel vonden: Angstreductie, gedragsregulatie, verbetering in stemming
 - Echter beperkt bewijs van effectiviteit: Verschillende doelgroepen, verschil in ernst qua problematiek, gebruikte strategieën niet duidelijk

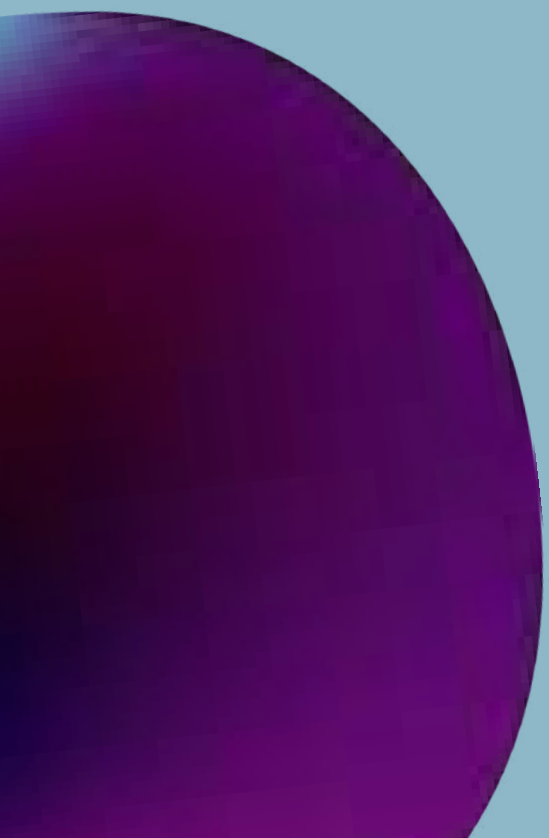
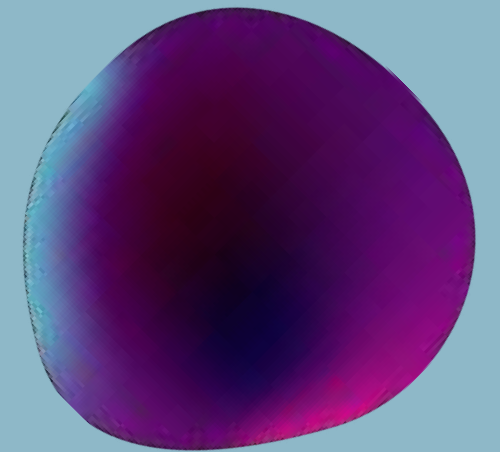
Inleiding (2): Binnen onze setting

- Eén snoezelruimte voor drie leefgroepen (semi-)residentiële opname
- Eén snoezelruimte voor peuters kleuters semi-residentiële opname
- Begeleiding snoezelsessie door groepsbegeleider en/of therapeut
- Doelstelling snoezelsessies?
- Rol begeleider?
- Verloop afhankelijk van begeleider

→ Opleiding vanuit Vives

→ Opleiding op maat voor UKJA

→ Onderzoek om het gebruik van onze snoezelruimte te optimaliseren en beter af te stemmen op noden van de kinderen

Vi!la !Magina

Joep Derie - Ronny Vanoosthuyse

Het creëren van een multi-sensoriële omgeving

Villa iMagina

huis van
verbeelding

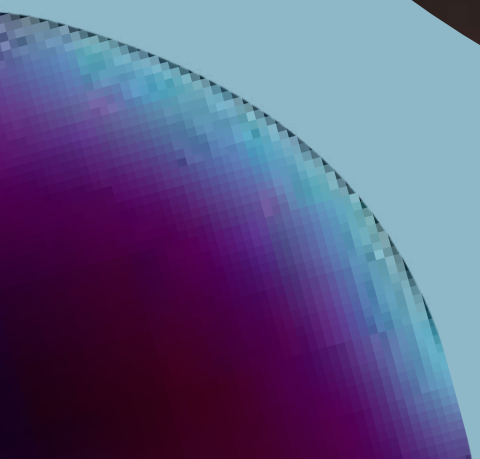
RHIZO

← INGANG = om de hoek

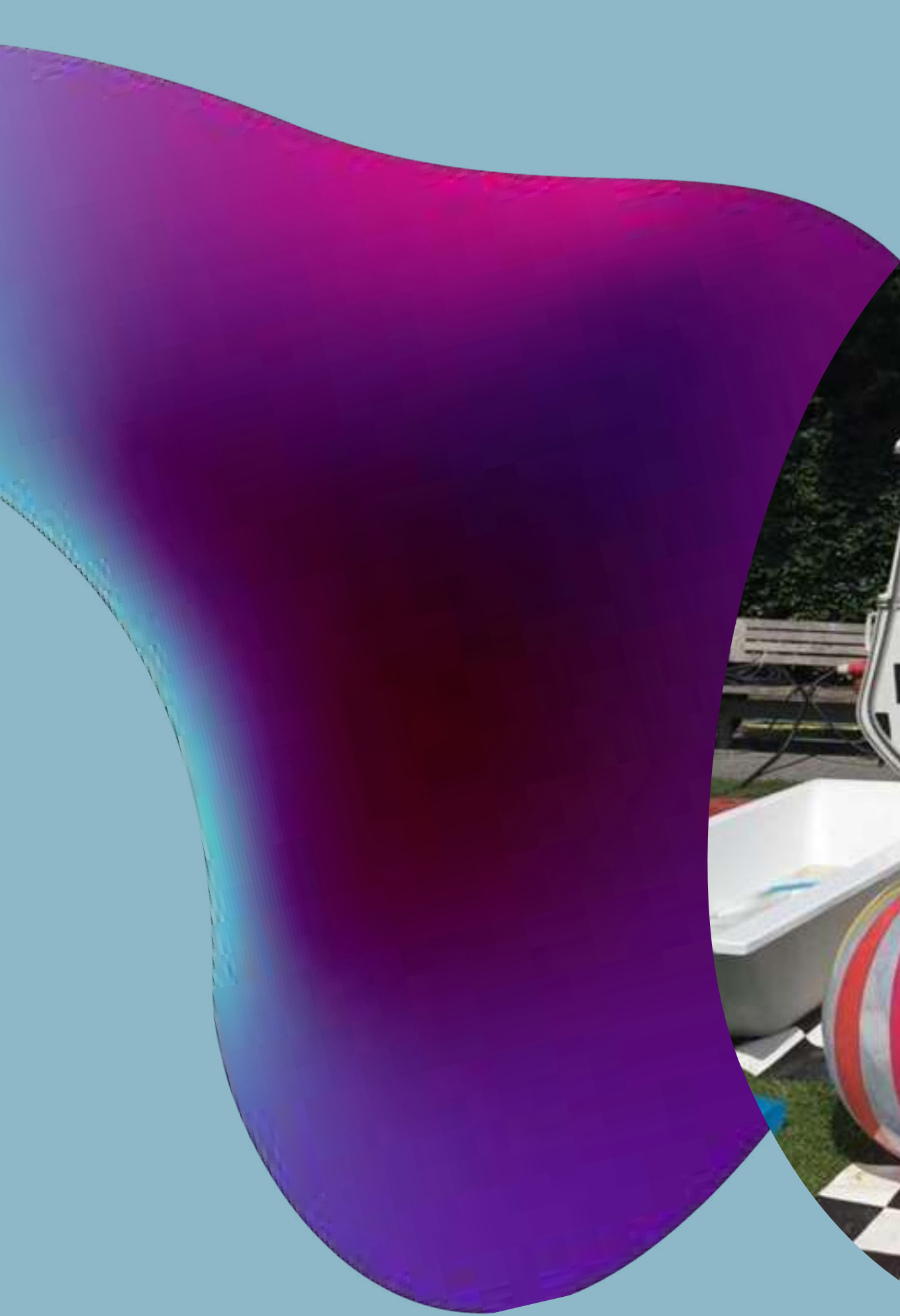

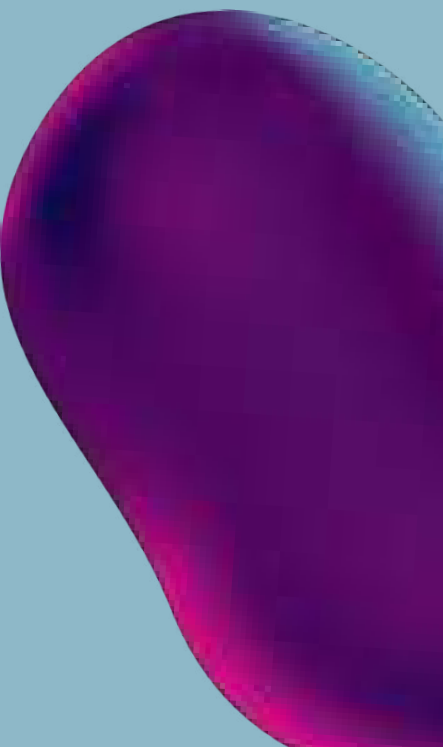
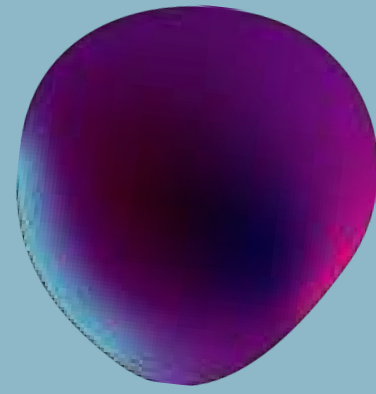

Snoezelmindset

Snoezelmindset (1): Een definitie

Snoezelen is een samentrekking van SNuffelen en dOEZELEN. Het is het doelgericht, begeleid en selectief aanbieden van zintuiglijke prikkels in een sfeervolle omgeving volgens eigen keuze en tempo aangepast aan individuele behoeftes en mogelijkheden (Devie, J., & Vanoosthuyse, R., 2014).

Snoezelmindset (2)

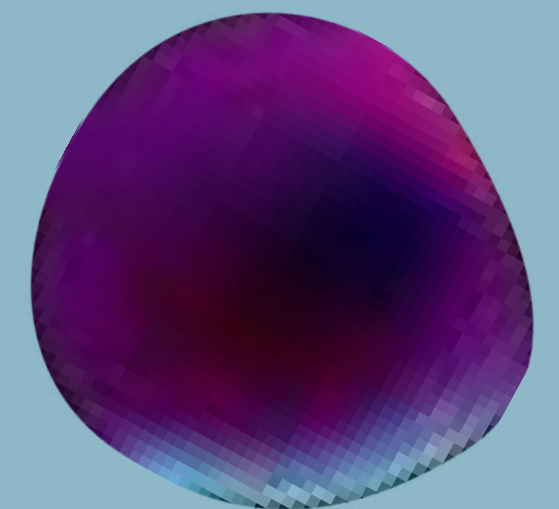
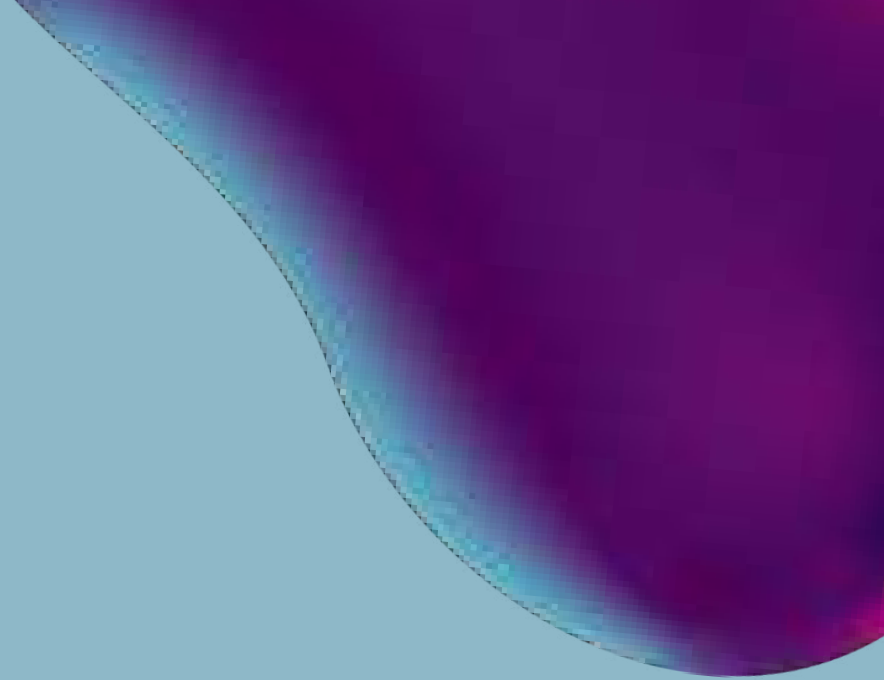
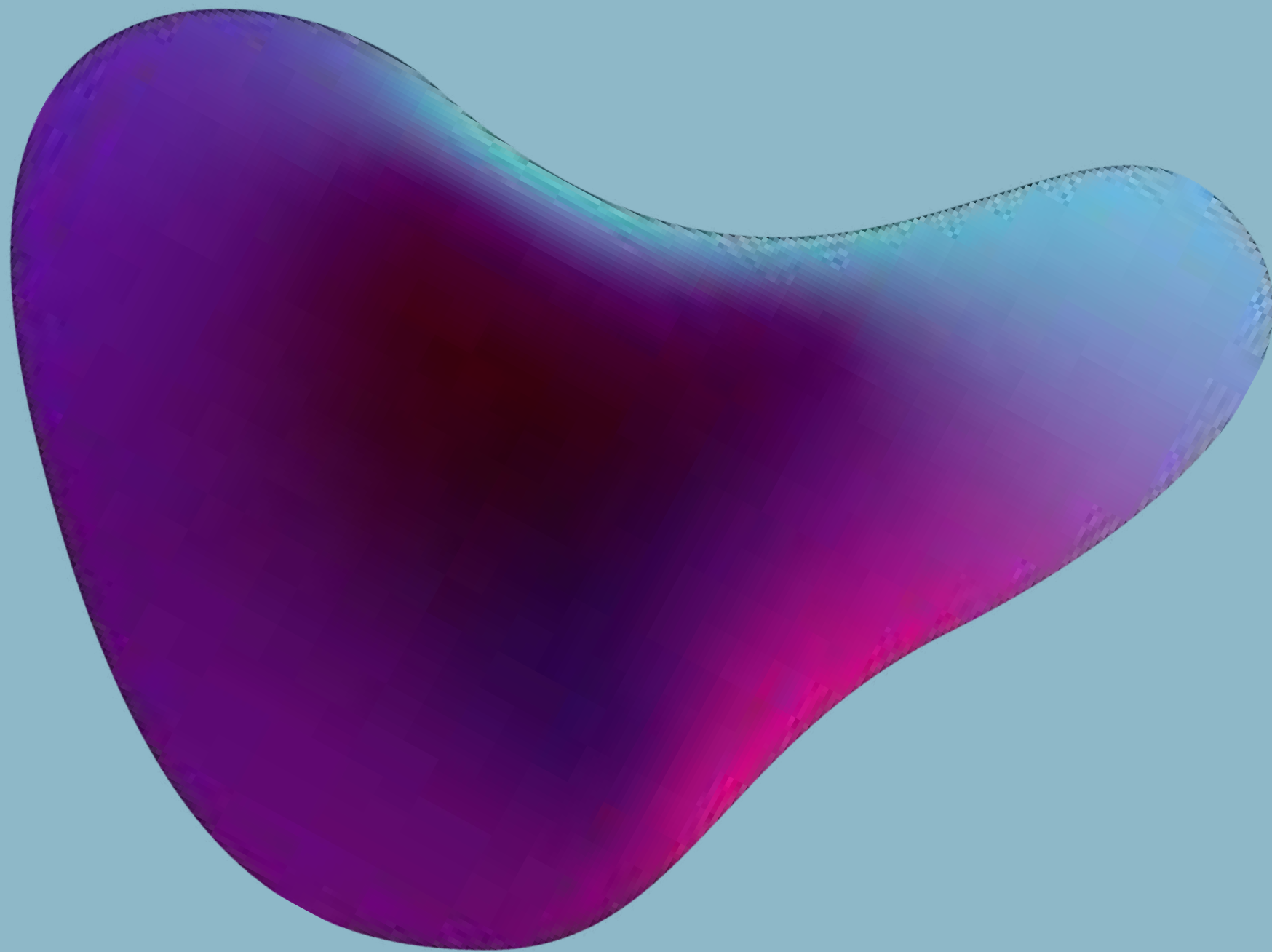
- Bewustwording
 - Belang voorkeurszintuig
 - Afstemming emotionele ontwikkeling (SEO-R²)
 - Doelstellingsgericht snoezelen
 - Prikkelverwerking:
 - Onderprikkeling: Sterke rem → Nood aan snuffelen
 - Overprikkeling: Zwakke rem → Nood aan doezelen

Snoezelmindset (3)

- Zintuigen laten ons de wereld ervaren:
 - Onze omgeving én ons eigen lichaam
 - Automatisch proces

Onderzoek

Onderzoek (1): Kwaliteitsverbeterend proces

OPLEIDING

Voor alle medewerkers
ZNA UKJA Hoge Beuken
'Snoezelmindset'
Webinar voor andere
medewerkers
Snoezelsessies verlopen
volgens een vast protocol

ONDERZOEKSVRAAG

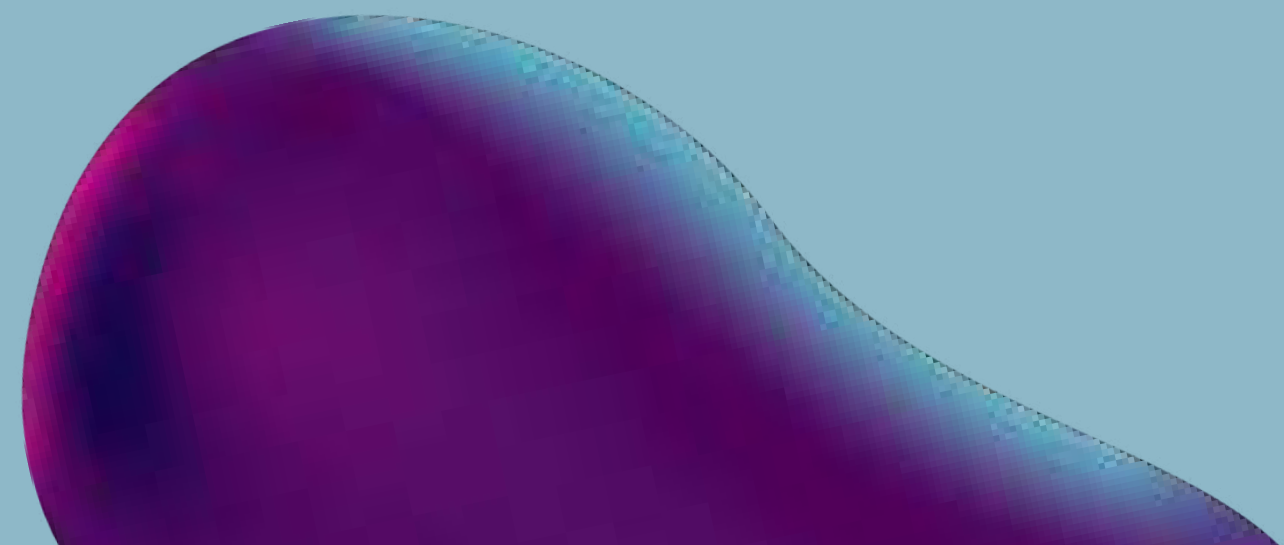
'Wat zijn de ervaringen
van begeleiders en van
kinderen tussen de twee
en half en twaalf jaar
opgenomen op een
afdeling binnen ZNA
UKJA met de aangeboden
snoezelsessies?'

EVALUATIE

Vragenlijsten:

- Kind: Tevredenheid en gemoedstoestand NA het snoezelen
- Begeleider: Tevredenheid en observaties tijdens het snoezelen

Interviews met kinderen en met begeleiders

Onderzoek (2): Protocol snoezelsessie

Vorbereiding

Snoezelsessie

Reflectie

Onderzoek (3): Protocol snoezelsessie

Vorbereiding:

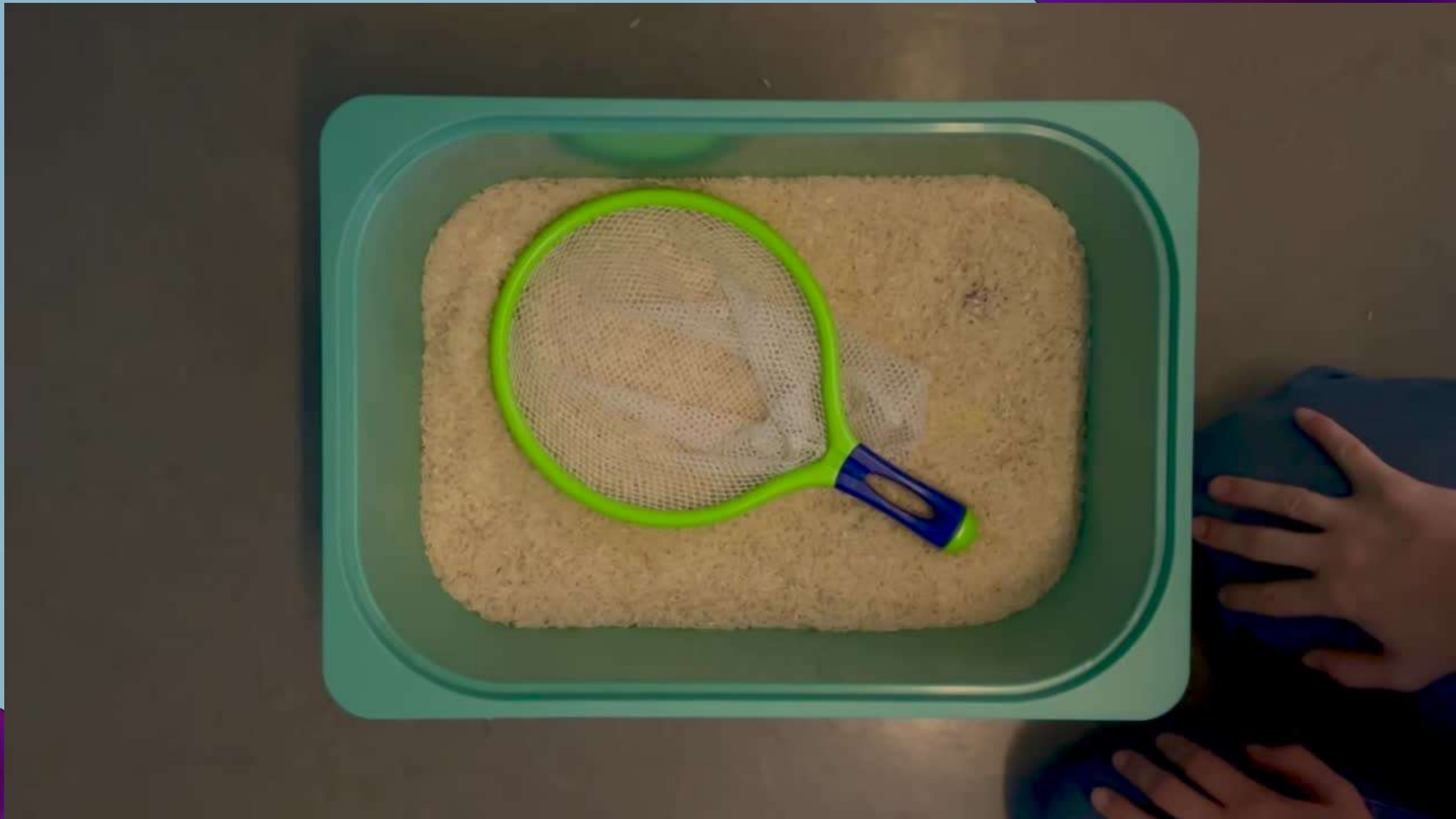
- Ben je als begeleider klaar om te snoezelen?
- Is het kind klaar om te snoezelen?
- Is de ruimte klaar om te snoezelen?

Onderzoek (4): Protocol snoezelsessie

Snoezelsessie:

- STARTRITUEEL
 - Overgang van leefgroep naar snoezelruimte
- MIDDEN
 - Stimulatie of ontspanning (door middel van verhaal en therapiefiguur)
 - Materialen worden aangeboden
 - Afgestemd op noden van het kind
- AFRONDINGSRITUEEL
 - Overgang van snoezelruimte naar leefgroep

Onderzoek (5): Protocol snoezelsessie

Reflectie

- Over jezelf als begeleider
 - Invullen vragenlijst
- Reflectie over het kind
 - Welke effecten heb je ervaren bij het kind?
- Vragenlijst voor het kind
- Is de ruimte klaar voor de volgende sessie?

Onderzoek (6): Onderzoeksvraag

Wat zijn de ervaringen van begeleiders en van kinderen tussen de twee en half en twaalf jaar opgenomen op een afdeling binnen ZNA UKJA met de aangeboden snoezelsessies?

Belevingsmoment

Hoe was het voor jullie om binnen te komen?

Wat was het eerste wat je opgemerkt hebt?

Welk zintuig werd het eerst aangesproken?

Wat deed dat bij jezelf?

Wat vond je (niet) fijn?

Onderzoek (7): Gegevens vragenlijsten kinderen

Aantal kinderen	72
Gemiddelde leeftijd	8,58 jaar
Geslacht	51 jongens en 21 meisjes
Aantal sessies	Tussen de 1 en de 13 sessies, gemiddeld 3,19 sessies

Onderzoek (8): Resultaten vragenlijsten kinderen

Vandaag vond ik het snoezelen?

Niet leuk

Een beetje
leuk

Gewoon

Leuk

Heel leuk

4,63

Onderzoek (9): Resultaten vragenlijsten kinderen

Op dit moment voel ik me ...

Heel
gespannen

Een beetje
gespannen

Gewoon

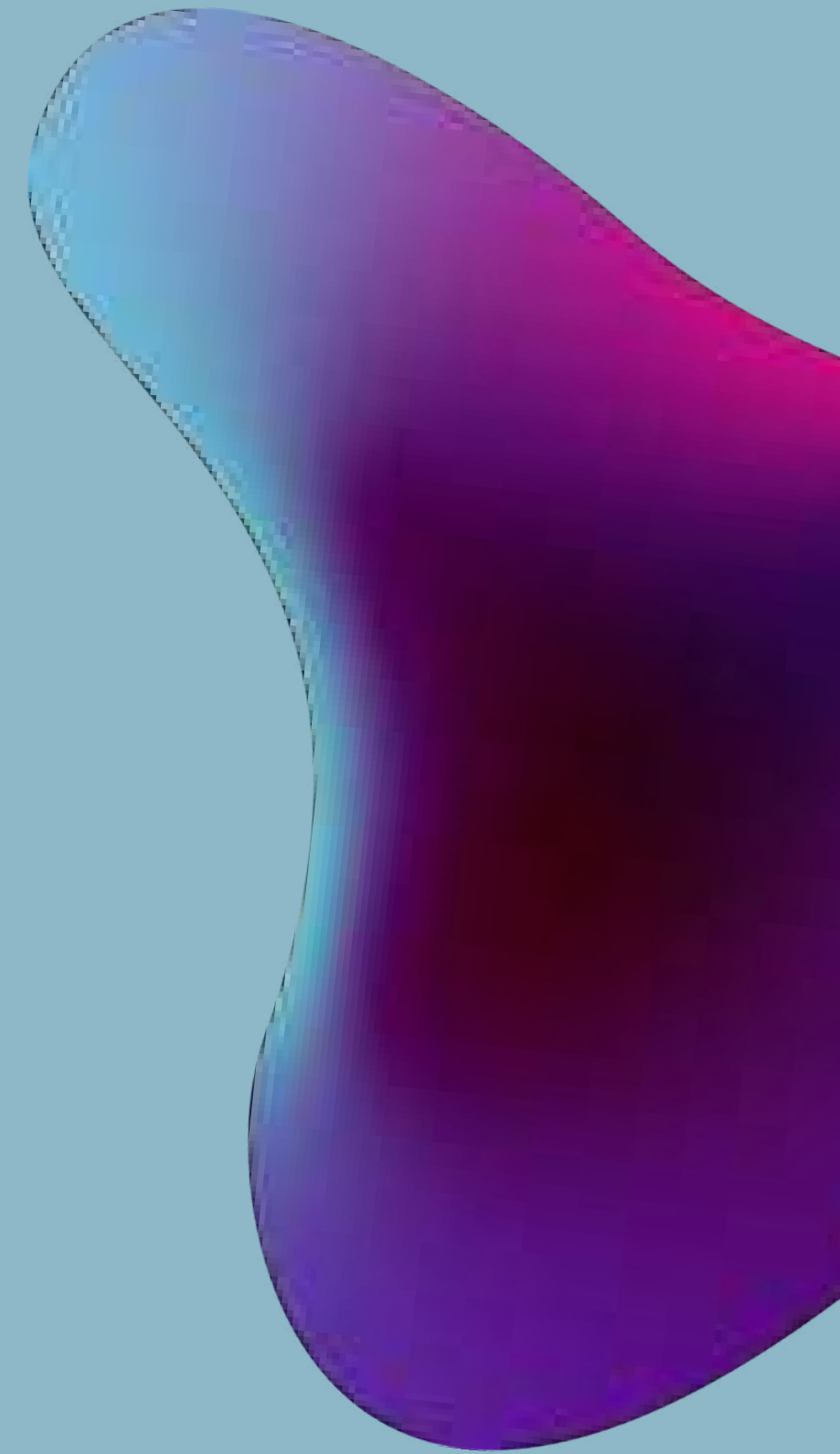
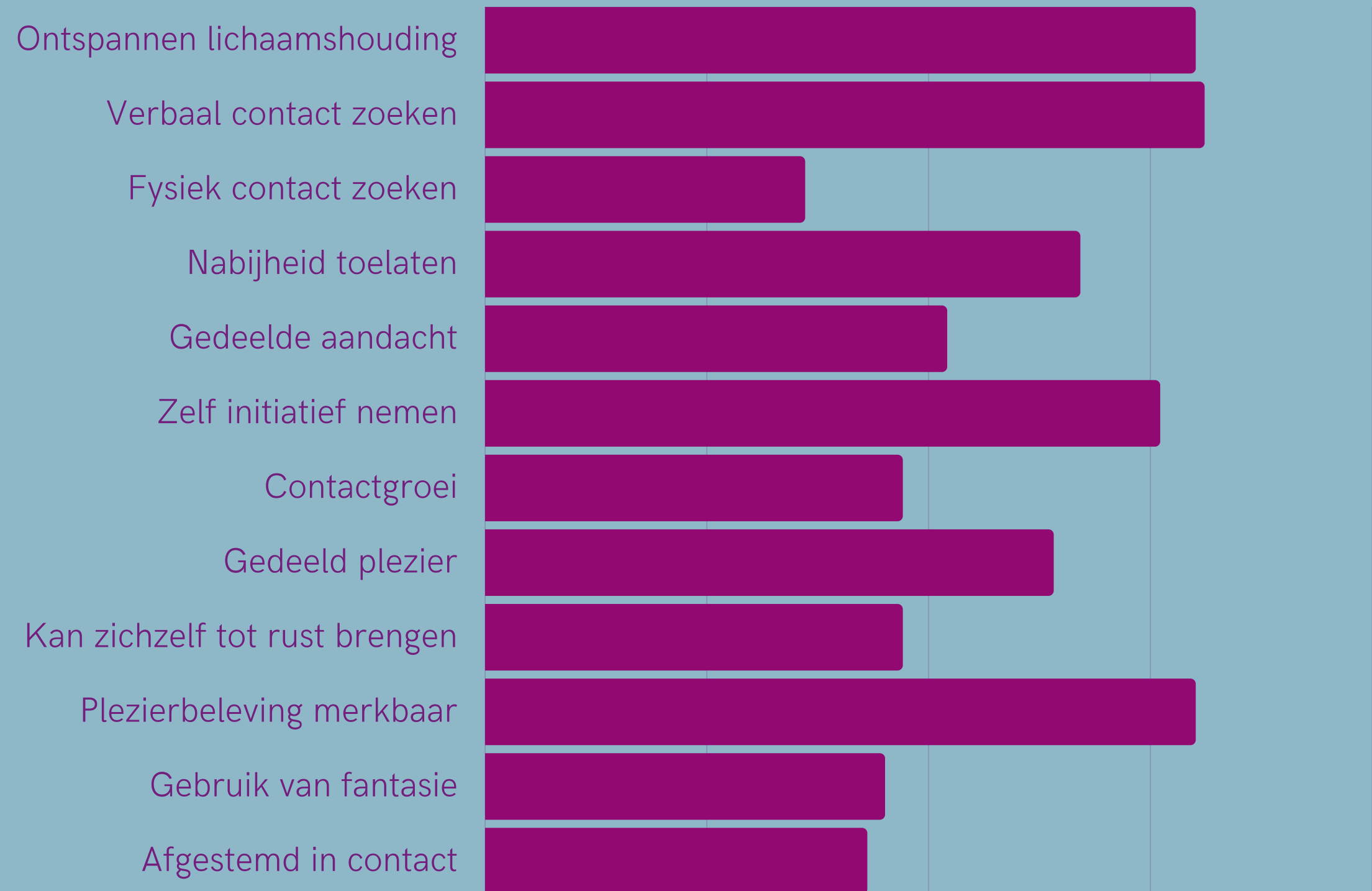
Een beetje
ontspannen

Helemaal
ontspannen

4,51

Onderzoek (10): Resultaten vragenlijsten begeleiders

Onderzoek (11)

Resultaten interviews kinderen

Effect voor

'... de eerste keer vond ik dat zo spannend. Dan voelde ik kriebes in mijn buik.'

Effect tijdens

'... Dat er dan niet meer zoveel drukte in mijn hoofd zit.'

'... Ik vond dat op den duur leuk en dan gingen de kriebes wat weg.'

'... warm water matras zo gaan liggen en dan deze ze alsof dat golfde zo en daar kon ik echt bijna in slaap vallen dan. Dus dat was wel leuk.'

Effect na

'... gewoon rustgevend en blij... dat mijn lichaam helemaal rustig was.'

'Dat bleef dan voor de hele dag!'

'... lastig omdat het zo kort is.'

Onderzoek (12)

Resultaten interviews kinderen

Snoezelen als therapie: Therapie figuur

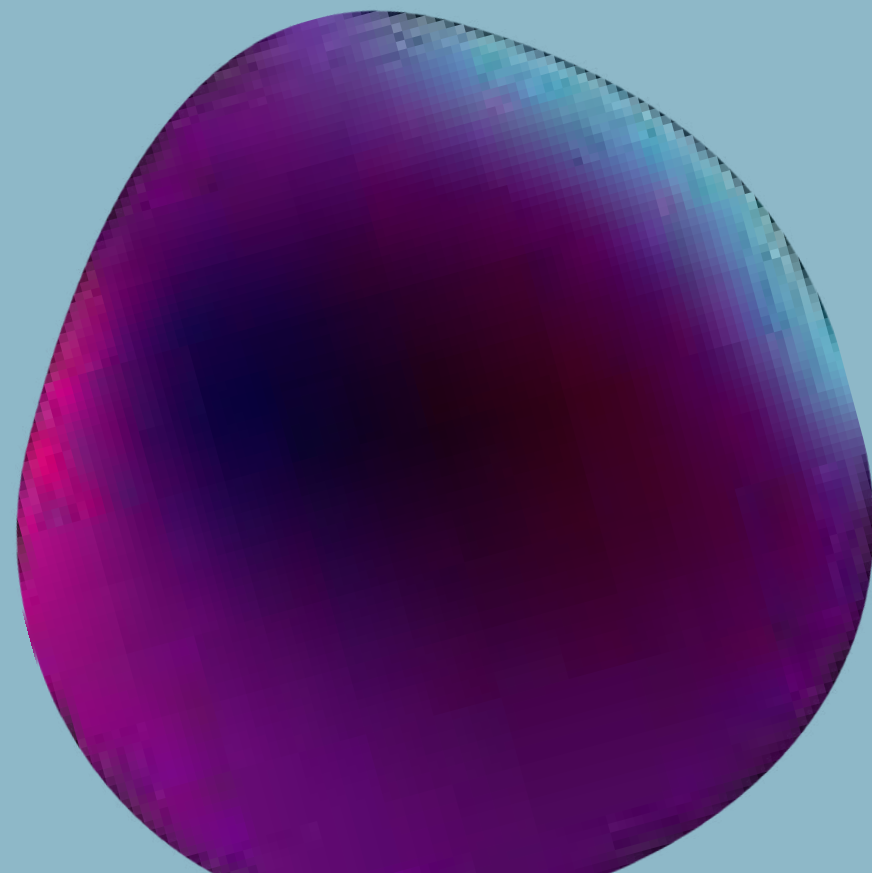
'Ik vind het leuk. Euhm... dat Cosmo meekomt...joepie!'

'Wat ik er fijn aan vond, dat ik dat zo, dat ik, dat ik daar ijemand kon ontmoeten, dat was zo Lou.'

Snoezelen als therapie: Ik-versterkend

'Er kan misschien een ander thema zijn. Thema speelgoed, auto's, treinen en euhm knikkerbaan'

'Ik heb wel een idee voor een andere snoezelruimte, Een paardensnoezelruimte, een paard neerzetten waar je echt op kan zitten, En allemaal paardenspeelgoed. Het moet er uitzien alsof je in een manege zit.'

Onderzoek (13)

Resultaten interviews kinderen

Snoezelen als therapie: Therapeutisch proces

'... Lou de baby, baby Lou, die zat daar ook... Zo een klein tijgertje, maar ik noem dat baby Lou.'

'... die lichtjes zou je kunnen gebruiken als lichtjes, want sommige veulentjes zijn bang in het donker. En dan krijgen die lichtjes in hun stal.'

Snoezelen als therapie: Eén-op-één moment:

'Dat ik gewoon eventjes met twee ben. De deuren zijn dicht. Het is wel zo donker. Dat geeft mij wel rust. En het is zo gewoon met twee. En niet zo met heel de groep heel de tijd of ... '

'Euh dat er iemand bij was dan kan je daar mee praten, gewoon over dingetjes dat je graag wilt.'

Onderzoek (14)

Resultaten interviews begeleiders

Reflectie

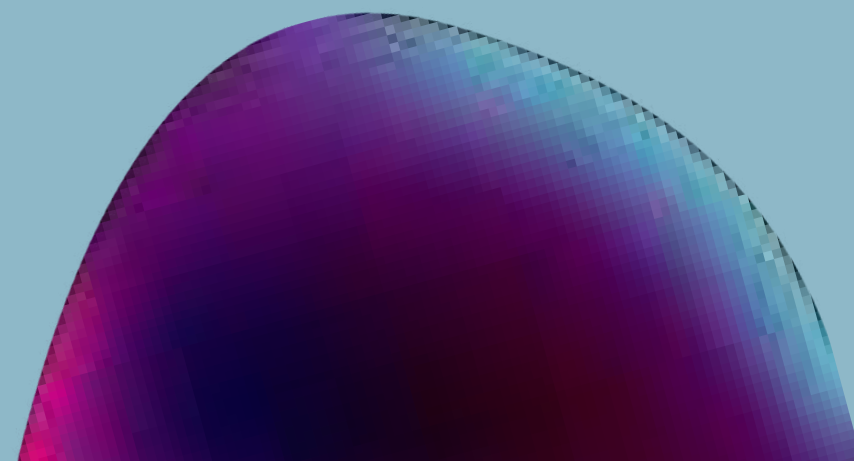
'... moeilijk tot die afstemming komt of wanneer er toch te veel onrust is bij het kind of ge zelf misschien ook niet helemaal chill zijn... en dan merkt ge dat dat wat moeilijker is. Dat kan soms zo nog wat ne struikelblok zijn.'

'Ik voel mij soms onzeker van hoe, hoe doe ik dat of moet ik dat doen of zo ...'

Afstemming tussen kind en begeleider:

'Wisselend he, soms merk ik dat kinderen heel hard van de rust genieten en gaan liggen ik kijk heel hard op het moment zelf van hoe dat kind wat zijne status wat is en wat dat die dan nodig heeft soms is dat samen dingen gaan verstoppen soms is dat samen in de kamer bewegen soms is die bezig en blijf ik eerder er wat bij zitten en ja echt mega wisselend denk ik. Ik denk dat geen enkel snoezelmoment hetzelfde is.'

'... bij één die jongen was dan vrij snel duidelijk dat er therapeutisch heel weinig mogelijkheden waren alle zeker verbaal zelfs in de spelkamer was dat moeilijk en dan hebben we al vrij snel beslist om in te zetten op dat snoezelen.'

Onderzoek (15)

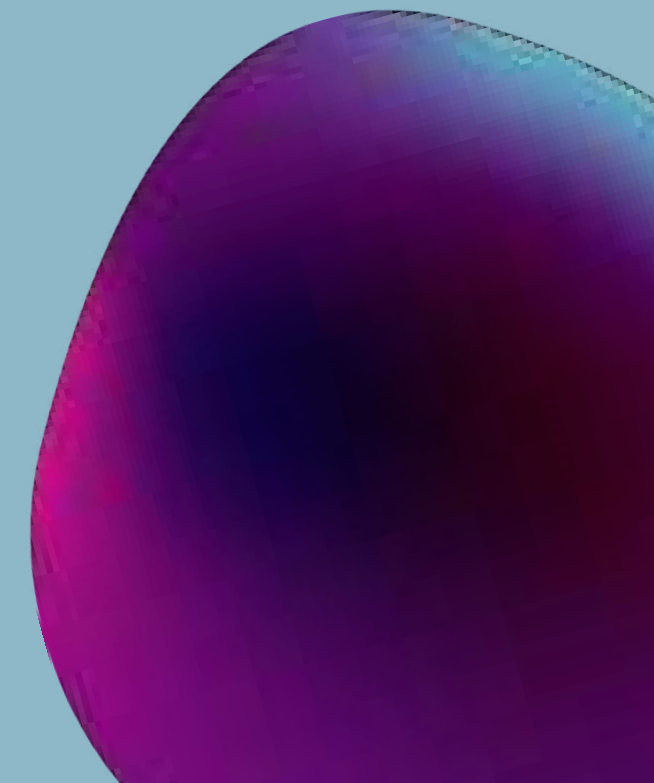
Resultaten interviews begeleiders

Onrust

'... , ja ik weet dan nooit zo goe wa ik daar mee moet omdat ik altijd zoiets heb van het doel is om tot ontspanning te komen maar dat lukt niet. Omdat die kinderen de hele sessie heel actief zijn en ook soms dingen verbouwen hé. Met matrassen sleuren of oefeningen zitten te doen, te rollebollen, letterlijk en figuurlijk. En dan weet ik het eigenlijk ni zo goed, wat ik daarmee moet.'

'... als dat echt voor jou niet lukt en te moeilijk wordt dan gaan we der terug uit want dat is niet echt de bedoeling van het snoezelen.. ja dus.. dat heb ik wel aangegeven en dan hoort ge van 'neeee en ik voel mij hier goed en ik wil hier blijven' maar dan geef ik die boodschap toch wel nog een paar keer van het is niet de bedoeling om hier ...'

'... Ja dan rond ik af, dan zeg ik tegen da kind: Ik merk dat da toch wel moeilijker wordt, we ronden af, en dat zijn meestal ook de kinderen die dat da niet terugvragen en dan heb ik zoiets van waar ga ik hier de mist in.'

Onderzoek (16)

Resultaten interviews begeleiders

Effect

'... ik herinner me één heel toffe snoezelsessie waarin dat ik echt die fantasie van dat kind helemaal vast had en die begon, dat was echt zalig, dat kind zat echt helemaal in de fantasie en die, dat hielp ook heel erg bij hem, we hadden dat voordien nog niet echt gezien.'

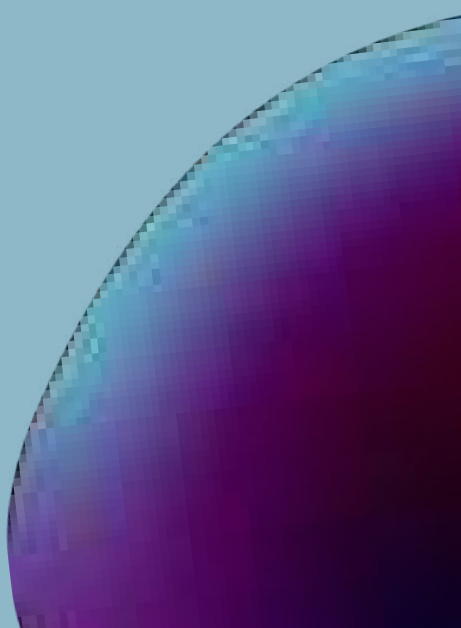
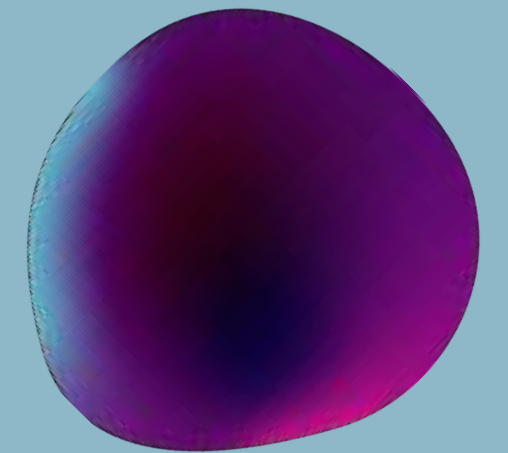
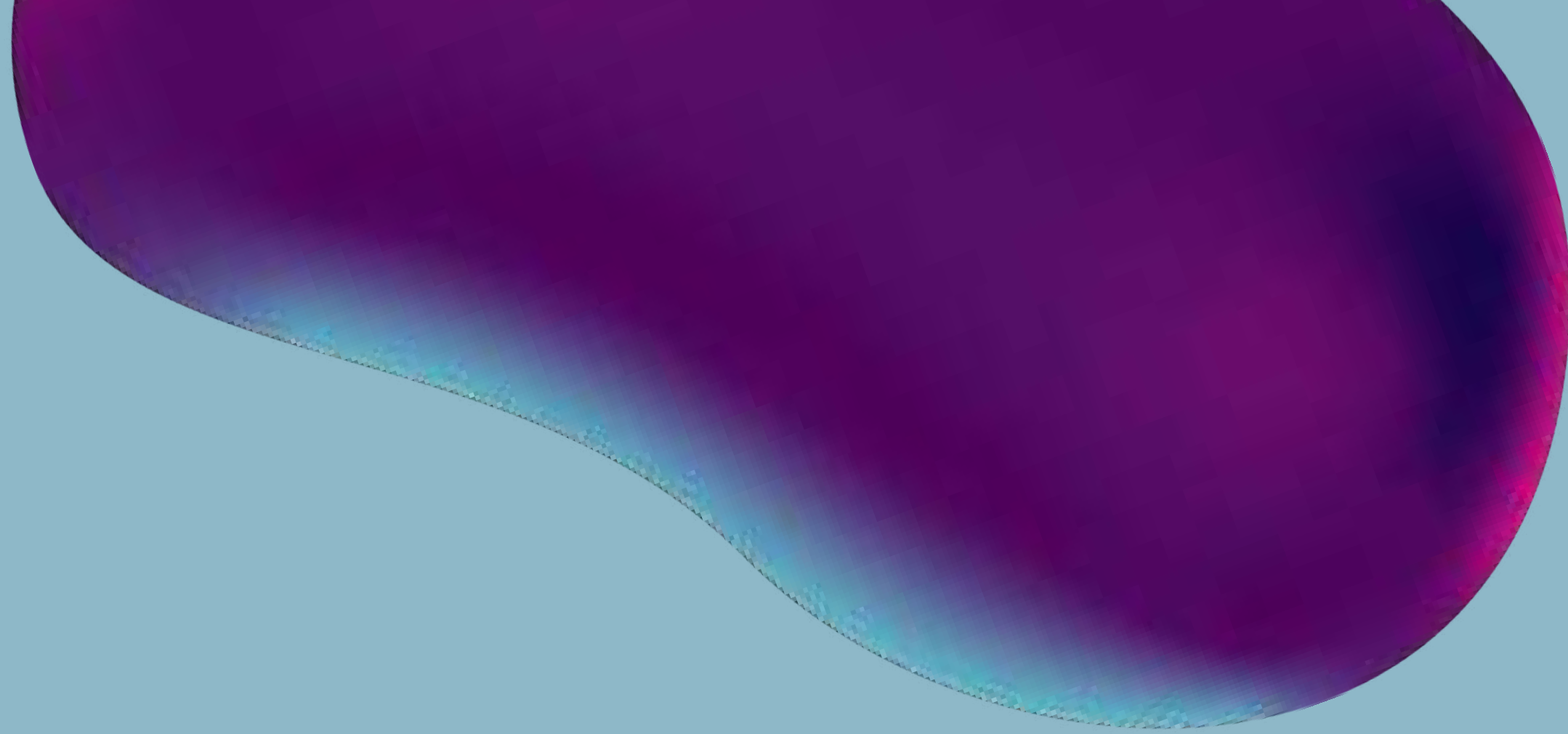
'... met een kind toch wel vrij snel nen band te creëren dat op een andere manier niet lukt.'

'...als ge echt ziet dat dat kind helemaal tot ontspanning komt euhm.. ja dat vind ik dan zelf ook wel een fijn gevoel.'

'... ge staat efkes zo stil in de tijd of zo? Ge komt die kamer binnen en met uw voorbereiding en ge zijt efkes zo weg van de afdeling van het dagelijkse leven het jachten, alsof ge de pauze knop efkes indruk.'

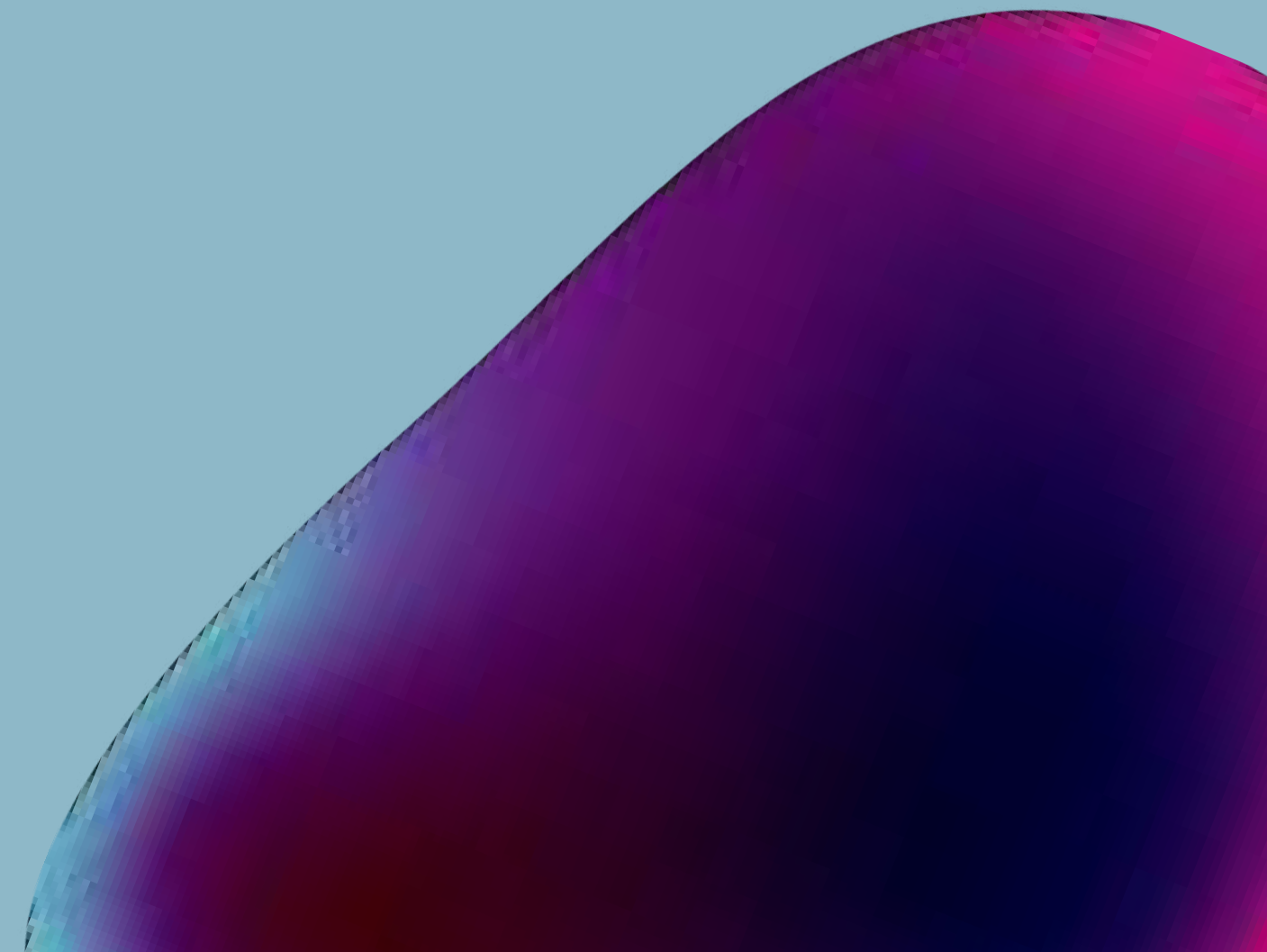
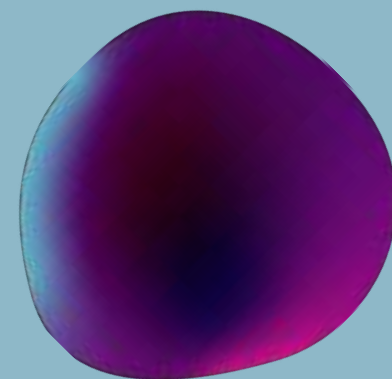
'... meegaan in fantasie vind ik ook een mooi effect dat ge daar ziet gebeuren dat ge dan een gedeeld verhaal wat kunt maken.'

Praktijk

Implicaties voor de praktijk

- Organiseren van intervisiemomenten: Stilstaan bij onrust in de snoezelkamer
- Organiseren van blijvende vorming voor nieuwe medewerkers
- Voldoende afwisseling qua snoezelthema
- Inzetten op kindparticipatie
- Inzetten op ouderparticipatie
- Nog meer afstemmen op ontwikkelingsniveau

'Je komt in een wereld terecht en er is enkel tijd voor uw zintuigen en voor de relatie met het kind waarin je zit en dat geeft zo een fijne pauze knop.'

Thirsa.Vandongen@zna.be
Charlotte.Bogaerts@zna.be
Yelena.Jacoby@zna.be

zna
UKJA

Universiteit
Antwerpen